

KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ABD
DERS İZLENESİ

Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	AKTS Kredisi	Dersin Önkoşul Bilgisi	İzlenenin Hazırlanma Tarihi										
9347134	Orta Doğu Coğrafyası ve Jeopolitiği	Seçmeli	6/3	-	10.10.2025										
Dersi Veren Öğretim Üyesi & E-Posta Adresi	Doç. Dr. Muazzez HARUNOĞULLARI muazzez@kilis.edu.tr														
Öğrenci Görüşme Saatleri & Yeri	Pazartesi günleri 13.00-14.00 Coğrafya Bölümü 2. Kat, Ofis No: 322														
Dersin İçeriği ve Amaçları	Ders içeriği Ortadoğu terimi, bölgenin yeri ve sınırları, coğrafi konumu, dünya devletlerine göre Ortadoğu’nun yeri ve önemi, Bölgenin fiziki ve beşeri özellikleri, Ortadoğu’nun jeopolitik ve jeostratejik önemi, Ortadoğu’da yaşanan sorunlar, Bölgenin büyük güçler için sunduğu kaynakları, bölgenin büyük güçler rekabeti üzerindeki etkisi, büyük güçlerin bölgesel stratejilerinin oluşumu, büyük güçlerle ittifakları ve bölgesel güçlerin siyasi hedefleri, Arap-İsrail çatışması ve arabuluculuk projelerinin çeşitli evreleri, aktörleri ve çıkarları. İmparatorluk sonrası sömürge idaresinden modern ulus inşasına çatışmanın tarihsel incelemesi. Bu dersin amacı, Ortadoğu’nun genel coğrafi karakteristiğini, jeopolitik ve jeostratejik önemini, jeopolitik teorilerdeki yerini, Ortadoğu’nun küresel ve bölgesel ülkeler nezdinde jeopolitik ve jeostratejik önemi ve uygulanan politikaları bütüncül bir yaklaşımla ele almaktır. Bu ders kapsamında, Orta Doğu’nun doğal, beşeri ve iktisadi olaylarının dağılışı, aralarındaki bağlantının bölge devletlerinin diğer devletlerle olan ilişkileri, sebep- sonuç ilkeleri açısından değerlendirilmektedir. 20.yy.da dünya siyasetinde yaşanan gelişmelerin bölge politikalarına yansımaları yanında, Filistin-İsrail Sorunu, İran Devrimi, Arap milliyetçiliği ve Baas, Körfez Savaşı ve Irak’ın işgali gibi konular da tartışılacaktır.														
Ders Kitabı / Kitapları	Bernard Lewis, Ortadoğu: Hristiyanlığın Başlangıcından Günümüze Ortadoğu'nun İki Bin Yıllık Tarihi Ramazan Özey: Ortadoğu’nun Jeopolitiği Tayyar Arı: Geçmişten Günümüze Orta: Siyaset, Savaş Ve Diplomasi Doğu Cilt 1-2 Alexandre Defay, Jeopolitik, Suat İlhan: Jeopolitik Duyarlılık Selami Gözenç, Güneybatı Asya (Ortadoğu) Ülkeler Coğrafyası Nejdet Tunçdilek, Güneybatı Asya (Fiziki Ortam) Ramazan Özey, Ortadoğu Coğrafyası Tufan Karaaslan, Ortadoğu’nun Coğrafyası Ramazan Özey, Dünya Denkleminde Ortadoğu Coğrafyası: Ülkeler-İnsanlar-Sorunlar William L. Cleveland: Modern Ortadoğu Tarihi,														
Öğretim Yöntemi ve Teknikleri	-Anlatım, Soru Cevap, Tartışma, Problem Çözme -Örnek olay analizi -Makale inceleme ve veri analizi -Bireysel çalışma ve öğrenci sunumları														
Dersin Öğrenim Çıktıları	<table><tr><td>1</td><td>Orta Doğu coğrafyasını, tarihini ve jeopolitik önemini bilir.</td></tr><tr><td>2</td><td>Bölge ülkelerinin siyasi, toplumsal ve ekonomik yapılarını öğrenir.</td></tr><tr><td>3</td><td>Orta Doğu'nun dünya politikalarını nasıl etkilediğini açıklar.</td></tr><tr><td>4</td><td>Bölgedeki gerilimlerin sebeplerini bilir ve çatışmaları açıklar.</td></tr><tr><td>5</td><td>Küreselleşmenin bölge üzerindeki etkilerini ve Arap Baharının bölgeyi nasıl etkilediğini açıklar ve Orta Doğu'nun geleceği hakkında öngörülerde bulunur</td></tr></table>					1	Orta Doğu coğrafyasını, tarihini ve jeopolitik önemini bilir.	2	Bölge ülkelerinin siyasi, toplumsal ve ekonomik yapılarını öğrenir.	3	Orta Doğu'nun dünya politikalarını nasıl etkilediğini açıklar.	4	Bölgedeki gerilimlerin sebeplerini bilir ve çatışmaları açıklar.	5	Küreselleşmenin bölge üzerindeki etkilerini ve Arap Baharının bölgeyi nasıl etkilediğini açıklar ve Orta Doğu'nun geleceği hakkında öngörülerde bulunur
1	Orta Doğu coğrafyasını, tarihini ve jeopolitik önemini bilir.														
2	Bölge ülkelerinin siyasi, toplumsal ve ekonomik yapılarını öğrenir.														
3	Orta Doğu'nun dünya politikalarını nasıl etkilediğini açıklar.														
4	Bölgedeki gerilimlerin sebeplerini bilir ve çatışmaları açıklar.														
5	Küreselleşmenin bölge üzerindeki etkilerini ve Arap Baharının bölgeyi nasıl etkilediğini açıklar ve Orta Doğu'nun geleceği hakkında öngörülerde bulunur														

Dersin Katkı Sağladığı Program Çıktıları	Program Çıktısı (PÇ)		
	PÇ1	Coğrafya biliminin kuramsal ve metodolojik temellerini ileri düzeyde kavrar ve eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilir.	
	PÇ2	Doğal, beşerî, ekonomik, sosyal ve siyasal süreçleri coğrafi bir perspektiften analiz edebilir.	
	PÇ4	Mekânsal veri toplama, işleme ve analiz tekniklerini etkin biçimde kullanabilir.	
	PÇ16	Eleştirel düşünme, analitik sorgulama ve problem çözme becerilerini ileri düzeyde kullanabilir.	
	PÇ20	Akademik ve mesleki yaşamında bağımsız araştırma yapma, sürekli öğrenme ve yenilikçi düşünme becerilerini sürdürebilir.	
Dersin Alan Öğretimine Katkısı	Alan Öğretimi Kazanımı		
	1. Ortadoğu’nun coğrafi sınırlarını, fiziki özelliklerini ve bölgenin jeopolitik, jeostratejik, jeoekonomik ve jeokültürel önemini tanımlar ve analiz eder.		
	2. Ortadoğu’nun demografik, ekonomik ve siyasi yapısını inceleyerek bölgedeki güç dengelerini ve toplumsal yapının siyaset üzerindeki etkilerini değerlendirir.		
	3. Avrupa emperyalizmi, sömürgecilik dönemi ve modern Ortadoğu devletlerinin oluşum sürecini tarihsel perspektiften açıklayarak bugünkü sınırların ve rejimlerin kökenini analiz eder.		
	4. Soğuk Savaş dönemi, İran Devrimi, Arap-İsrail çatışması ve Körfez savaşları gibi kritik olayların Ortadoğu’nun siyasal ve askeri dengelerine etkisini yorumlar.		
	5. Ortadoğu’daki barış süreçleri, nükleer silahlanma, terörizm, iç savaşlar ve bölgesel müdahaleler üzerinden bölgenin güncel sosyal, ekonomik ve siyasi sorunlarını değerlendirir.		
	6. Arap Baharı sonrası dönemde Ortadoğu’nun dünya güç mücadelesindeki rolünü analiz eder; bölgesel istikrarsızlıkların küresel siyaset ve enerji güvenliği üzerindeki etkilerini tartışır.		
Derste İşlenen Konular			
	1. Hafta	Ortadoğu: Bölgenin Tanımı ve Genel Özellikleri	
	2. Hafta	Jeopolitik Teoriler ve Orta Doğu: Orta Doğu’nun Jeopolitik, Jeostratejik, Jeoekonomik, Jeokültürel Özellikleri ve Önemi	
	3. Hafta	Ortadoğu’nun Genel Fiziki Coğrafya Özellikleri	
	4. Hafta	Ortadoğu’nun Demografik, Ekonomik ve Siyasi Yapısı	
	5. Hafta	Ortadoğu’da Emperyalizm: Avrupa Emperyalizmi ve Arap Dünyası	
	6. Hafta	Sömürgecilikten Modern Ortadoğu Devletlerine Geçiş Süreci	
	7. Hafta	Ara Sınav	
	8. Hafta	Soğuk Savaş Döneminde Ortadoğu: Ortadoğu’da Yeniden Şekillenen Dengeler	
	9. Hafta	İran Devrimi, Birinci Körfez Savaşı (Irak –İran Savaşı)	
	10. Hafta	Arap-İsrail Çatışması: İsrail’in Doğuşu ve Filistin Sorunu, Arap-İsrail Savaşları, Filistin Direnişinin Doğuşu	
	11. Hafta	Ortadoğu’da Barış Süreci: Oslo Barış Süreci, Oslo Sonrasında Ortadoğu’da Barış Süreci, Gazze Saldırısı Sonrası Süreç ve Netanyahu Dönemi	
	12. Hafta	1990’lardan 2000’lerde Ortadoğu: Barış Süreci ve Kesintili Gelişim	
	13. Hafta	Ortadoğu’da Silah Ambargosu, Mısır’da Monarşinin Yıkılması, İran ve Nükleer Silahların Yayılması	
	14. Hafta	Ortadoğu Sorunları: Sosyal, Ekonomik, Siyasal Sorunlar ve Ortadoğu’da Terörizm	
	15. Hafta	Dünya Güç Mücadelesinin Odağında Ortadoğu: Arap Baharı, İç Savaşlar, Suudi Arabistan’ın Yemen’e Müdahalesi	
	16. Hafta	Dönem sonu sınavı	
Dersin Değerlendirilme Kriterleri			
	Yarıyıl Çalışmaları	Sayısı	Katkı %
	Ara Sınav	1	%40
	Kısa Sınav		%
	Ödev	1	%20
	Devam		%
	Uygulama		%
	Proje		%
	Yarıyıl Sonu Sınavı	1	%40
	Toplam		%100

Engellilik Politikası	Bu dersteki performansınızı etkileyebilecek belgelenmiş bir engeliniz (görme, işitme veya fiziksel engel vb.) varsa, bu dersin tüm gereksinimlerini eşit bir şekilde karşılamak için makul koşulları ayarlamak üzere KİYÜ Engelsiz Üniversite Birimi (http://engelsiz.kilis.edu.tr/) ile görüşmeniz önerilir. Ayrıca, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi yönetimiyle de iletişime geçebilirsiniz. Sınavlar, ders materyalleri vb. ile ilgili herhangi bir ders ihtiyacının karşılanmasını sağlamak için ihtiyaçlarınızı mümkün olan en kısa sürede ders öğretim elemanına bildirmelisiniz.
----------------------------------	--